

Uchwała nr 2865
Senatu Uniwersytetu w Białymstoku
z dnia 24 marca 2021 r.

w sprawie wprowadzenia zmian
w obowiązującym od roku akademickiego 2020/2021
programie studiów dla kierunku historia
na poziomie studiów drugiego stopnia,
o profilu ogólnoakademickim

Na podstawie § 33 ust. 1 pkt 12 Statutu Uniwersytetu w Białymstoku w związku z § 7 ust. 5 pkt 2 lit. a Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. z 2018 r., poz. 1861 z późn. zm.) Senat Uniwersytetu w Białymstoku uchwala, co następuje:

§ 1

Senat Uniwersytetu w Białymstoku wprowadza zmiany w obowiązującym od roku akademickiego 2020/2021 programie studiów dla kierunku *historia*, na poziomie studiów drugiego stopnia, o profilu ogólnoakademickim poprzez:

- 1) przypisanie 100% efektów uczenia się do dyscypliny naukowej *historia*,
- 2) dokonanie podziału przedmiotu: *Historia historiografii z elementami metodologii* (350-HS2-IHHM) na dwa przedmioty: *Historia historiografii* (konwersatorium, 30 godzin, 3 punkty ECTS) oraz *Metodologia historii* (wykład, 30 godzin, 5 punktów ECTS) w grupie zajęć 1 *Przedmioty podstawowe*,
- 3) w grupie zajęć 4 *Edukacja historyczna w szkole*:
 - a) wprowadzenie przedmiotów: *Technologia informacyjna w warsztacie pracy nauczyciela historii* (konwersatorium, 10 godzin, 0,5 pkt ECTS) oraz BHP w warsztacie pracy nauczyciela historii (wykład, 5 godzin, 0,5 pkt ECTS),
 - b) zmniejszenie liczby godzin przedmiotu *Dydaktyka historii cz. 1* (wykład) z 60 godzin na 45 godzin,
 - c) zmniejszenie z 5 do 3 pkt ECTS przypisanych do przedmiotu *Dydaktyka historii cz. 1*,
 - d) zmniejszenie z 4 do 3 pkt ECTS przypisanych do przedmiotu *Dydaktyka historii cz. 2*,
 - e) zmniejszenie z 6 do 4 pkt ECTS przypisanych do przedmiotu *Dydaktyka historii cz. 3*,
 - f) zmniejszenie z 2 do 1 pkt ECTS przypisanych do przedmiotu *Praktyka/ Laborat. 2 - SP / SPP*,
- 4) zwiększenie z 3 do 4 liczby przedmiotów monograficznych w programie studiów specjalizacji nauczycielskiej w grupie zajęć 6 *Przedmioty monograficzne*,
- 5) zwiększenie obowiązku realizacji z 1 do 2 przedmiotów fakultatywnych w programie studiów specjalizacji nauczycielskiej w grupie zajęć 7 *Przedmioty fakultatywne kierunkowe*,
- 6) w grupie zajęć 11 *Historia wojskowa*:
 - a) zastąpienie przedmiotu *Wprowadzenie do badań historyczno-wojskowych* (350-HS2-2BHW) przedmiotem *Warsztat badań historyka wojskowości*,

- b) zastąpienie przedmiotu *Historia wojskowa do końca XIX wieku* (350-HS2-2WH19) przedmiotem *Historia sztuki wojennej*,
- c) zastąpienie przedmiotu *Historia wojskowa XX wieku* (350-HS2-2HW2) przedmiotem *Typologia konfliktów zbrojnych*,
- d) zastąpienie przedmiotu *Wojsko i wojna w propagandzie i pamięci historycznej* (350-HS2-2WWP) przedmiotami *Metody analizy źródeł historyczno-wojskowych* oraz *Język i terminologia wojskowa*.

§ 2

1. Zmiany w programie studiów dla kierunku *historia*, studia drugiego stopnia, o profilu ogólnoakademickim dotyczą cykli kształcenia rozpoczętych od roku akademickiego 2020/2021.
2. Tekst jednolity programu studiów dla kierunku *historia*, studia drugiego stopnia, o profilu ogólnoakademickim stanowi Załącznik do niniejszej Uchwały.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Senatu Uniwersytetu w Białymstoku

Prof. dr hab. Robert W. Ciborowski

PROGRAM STUDIÓW
Kierunek studiów: HISTORIA
Obowiązuje od roku akademickiego: 2021/2022

Część I. Informacje ogólne.

1. Nazwa jednostki prowadzącej kształcenie: **Wydział Historii i Stosunków Międzynarodowych**
2. Poziom kształcenia: **studia drugiego stopnia**
3. Profil kształcenia: **ogólnoakademicki**
4. Liczba semestrów: **cztery**
5. Łączna liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów:
Ścieżka kształcenia naukowa – **120**
Specjalizacja nauczycielska - **120**
6. Łączna liczba godzin zajęć konieczna do ukończenia studiów:
Ścieżka kształcenia naukowa – **1140**
Specjalizacja nauczycielska - **1200**
7. Zaopiniowano na Radzie Wydziału w dniu: **18.02. i 18.03.2021 r.**
8. Wskazanie dyscypliny wiodącej, w której będzie uzyskiwana ponad połowa efektów uczenia się oraz procentowy udział poszczególnych dyscyplin, w ramach których będą uzyskiwane efekty uczenia się określone w programie studiów: **HISTORIA**

Nazwa dyscypliny wiodącej	Procentowy udział dyscypliny wiodącej
historia	100%
Razem:	100 %

9. Wskazanie dyscypliny wiodącej, w której będzie uzyskiwana ponad połowa efektów uczenia się oraz procentowy udział poszczególnych dyscyplin, w ramach których będą uzyskiwane efekty uczenia się określone w programie studiów, uwzględniającym także kształcenie do wykonywania zawodu nauczyciela: **HISTORIA**

Nazwa dyscypliny wiodącej	Procentowy udział dyscypliny wiodącej
historia	100%
Razem:	100 %

Część IIa. Efekty uczenia się dla przedmiotów kształcenia kierunkowego (dotyczą grup zajęć: 1, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12)

/Grupa zajęć A1 w standardzie kształcenia nauczycieli MNiSW: przygotowanie merytoryczne do nauczania pierwszego przedmiotu/

Symbol opisu charakterystyk drugiego stopnia PRK	Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się
Wiedza, absolwent zna i rozumie:		
P7S_WG	KP7_WG1	w pogłębionym stopniu uporządkowane fakty i zjawiska z zakresu historii, prowadzące do specjalizacji w wybranych obszarach badań historycznych
	KP7_WG2	metody i problemy badań wybranych dziedzin historii, takich jak historia polityczna, społeczna, gospodarcza, kultury, regionu, rodziny, wojskowa itp.
	KP7_WG3	pogłębioną, uporządkowaną chronologicznie i tematycznie wiedzę o historii dawnych i współczesnych ziem polskich na tle dziejów Europy – także w aspekcie porównawczym
	KP7_WG4	w pogłębionym stopniu zagadnienia historii powszechnej na poziomie zaawansowanym w zakresie przynajmniej jednej epoki historycznej związanej ze specjalizacją badawczą oraz dorobek historiografii w tym zakresie
	KP7_WG5	powiązania interdyscyplinarne historii i nauk pokrewnych z innymi naukami i obszarami nauk, definiując miejsce historii
	KP7_WG6	w pogłębionym stopniu metody krytyki, analizy i interpretacji różnorodnych źródeł, rozumiejąc ich przydatność w badaniach historycznych
	KP7_WG7	w pogłębionym stopniu metody i sposoby tłumaczenia tekstów dotyczących zagadnień historycznych przynajmniej z jednego języka obcego nowożytnego i tekstów źródłowych w języku właściwym dla badanej dziedziny
	KP7_WG8	w pogłębionym stopniu funkcjonowanie struktur społecznych, politycznych, ekonomicznych, militarnych
	KP7_WG9	zakres zróżnicowania narodowego, religijnego i etnicznego współczesnego świata zarówno w wymiarze globalnym, jak i lokalnym
	KP7_WG10	w pogłębionym stopniu wiedzę z zakresu metodologii historii
P7S_WK	KP7_WK1	relacje i zależności pomiędzy przeszłością a teraźniejszością oraz ich wpływ na świadomość i tożsamość współczesnych ludzi i społeczeństw
	KP7_WK2	wpływ podłoża narodowego i kulturowego na różne stanowiska reprezentowane w naukach historycznych
	KP7_WK3	wpływ zróżnicowania kulturowego i religijnego świata na różnego rodzaju więzi społeczne
	KP7_WK4	dogłębnie zasady ochrony praw własności intelektualnej na potrzeby przygotowywanej pracy magisterskiej i innych projektów
Umiejętności, absolwent potrafi:		
P7S_UW	KP7_UW1	samodzielnie zdobywać i pogłębiać wiedzę oraz doskonalić umiejętności badawcze w sposób uporządkowany i systematyczny, wykorzystując nowoczesne techniki pozyskiwania, klasyfikowania i analizowania informacji

	KP7_UW2	formułować tematy badawcze; stosując metody i techniki badań w zakresie wybranej dziedziny historii oraz posługując się teoriami i paradygmatami badawczymi
	KP7_UW3	analizować, interpretować i wykorzystywać dla potrzeb własnych badań teksty historiograficzne, teksty źródłowe oraz inne nośniki pamięci, przeprowadzając ich pogłębioną krytykę
	KP7_UW4	analizować, interpretować i systematyzować informacje dotyczące nauk historycznych i pokrewnych, wykorzystując bibliografie, pomoce archiwalne i bazy danych, itp
	KP7_UW5	korzystać z technologii informacyjnej, multimediów i zasobów Internetu, stosując różnorodne, nowoczesne metody i techniki prezentacji wyników badań
	KP7_UW6	przygotować w języku ojczystym tekst naukowy (w tym pracę dyplomową) z aparatem krytycznym, poprawnie stosując różnorodne formy pisarstwa historycznego
P7S_UK	KP7_UK1	prowadzić debatę, skutecznie argumentując i uzasadniając swoje stanowisko w dyskusji naukowej z wykorzystaniem wiedzy i własnego doświadczenia badawczego, jak też poglądów reprezentantów różnych nurtów historiograficznych
	KP7_UK2	komunikować się w języku ojczystym oraz wybranym języku obcym nowożytnym na poziomie B2+ z zastosowaniem profesjonalnej terminologii właściwej dla nauk historycznych i pokrewnych
	KP7_UK3	zaprezentować swój dorobek naukowy (m.in. na egzaminie magisterskim)
P7S_UO	KP7_UO1	kierować pracą zespołu lub wykonywać zadania badawcze we współpracy z innymi członkami zespołu, w tym również reprezentującymi różne dyscypliny wiedzy oraz różne kręgi kulturowe
	KP7_UO2	współdziałać i pracować w grupie, przyjmując w niej różne role
P7S_UU	KP7_UU1	planować oraz uczyć się przez całe życie, doskonalić kwalifikacje własne oraz innych
Kompetencje społeczne, absolwent jest gotów do:		
P7S_KK	KP7_KK1	krytycznego i otwartego stosunku do nowych idei i koncepcji w badaniach nad różnorodnymi aspektami historii
	KP7_KK2	zdolny do okazywania zrozumienia dla świata wartości i postaw ludzi w różnych okresach i kontekstach historycznych
	KP7_KK3	zmiany własnych przekonań w świetle nowej wiedzy i argumentów
P7S_KO	KP7_KO1	aktywnego uczestnictwa w dyskusjach historycznych i aktualnych debatach oraz w przekazywania informacji o nich osobom zainteresowanym historią spoza grona fachowców
	KP7_KO2	promowania tradycji oraz dziedzictwa historycznego i kulturowego Polski, swojego regionu i Europy
	KP7_KO3	aktywnego propagowania wiedzy historycznej i kultury pamięci w różnych środowiskach
P7S_KR	KP7_KR1	dostrzegania i formułowania problemów etycznych związanych z pracą historyką
	KP7_KR2	ciągłego rozwoju swoich zainteresowań i kompetencji fachowych, społecznych i kulturalnych
	KP7_KR3	poszanowania odmiennych od własnych teorii i poglądów oraz prowadzenia polemiki z nimi w sposób etyczny i kulturalny
	KP7_KR4	do obiektywizmu w podejściu do przekazu historycznego, wykazując odpowiedzialność i odwagę cywilną w sprzeciwianiu

		się instrumentalizacji wiedzy historycznej przez grupy narodowe, społeczne i polityczne
	KP7_KR5	wykazywania niezależności i samodzielności myśli, szanując jednocześnie prawo innych osób do wykazywania tych samych cech

Objaśnienia oznaczeń:

P6, P7 – poziom PRK (6 - studia pierwszego stopnia, 7 – studia drugiego stopnia i jednolite magisterskie)

S – charakterystyka typowa dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego

W – wiedza	G – głębia i zakres
	K - kontekst
U – umiejętności	W – wykorzystanie wiedzy
	K – komunikowanie się
	O – organizacja pracy
K – kompetencje społeczne	U – uczenie się
	K – krytyczna ocena
	O - odpowiedzialność
	R – rola zawodowa

Część IIb. Efekty uczenia się dla kandydatów przygotowujących się do zawodu nauczyciela historii (dotyczą grup zajęć: 2, 3, 4)

Standard kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Załącznik nr 1 do Rozporządzenia MNiSW z 25 lipca 2019 r., ogłoszony w Dzienniku Ustaw 2 sierpnia 2019 r., poz. 1450)

B. Przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne

B.1. Psychologia

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

B.1.W1. podstawowe pojęcia psychologii: procesy poznawcze, spostrzeganie, odbiór i przetwarzanie informacji, mowę i język, myślenie i rozumowanie, uczenie się i pamięć, rolę uwagi, emocje i motywacje w procesach regulacji zachowania, zdolności i uzdolnienia, psychologię różnic indywidualnych – różnice w zakresie inteligencji, temperamentu, osobowości i stylu poznawczego;

B.1.W2. proces rozwoju ucznia w okresie dzieciństwa, adolescencji i wczesnej dorosłości: rozwój fizyczny, motoryczny i psychoseksualny, rozwój procesów poznawczych (myślenie, mowa, spostrzeganie, uwaga i pamięć), rozwój społeczno-emocjonalny i moralny, zmiany fizyczne i psychiczne w okresie dojrzewania, rozwój wybranych funkcji psychicznych, normę rozwojową, rozwój i kształtowanie osobowości, rozwój w kontekście wychowania, zaburzenia w rozwoju podstawowych procesów psychicznych, teorie integralnego rozwoju ucznia, dysharmonie i zaburzenia rozwojowe u uczniów, zaburzenia zachowania, zagadnienia: nieśmiałości i nadpobudliwości, szczególnych uzdolnień, zaburzeń funkcjonowania w okresie dorastania, obniżenia nastroju, depresji, krystalizowania się tożsamości, dorosłości, identyfikacji z nowymi rolami społecznymi, a także kształtowania się stylu życia;

B.1.W3. teorię spostrzegania społecznego i komunikacji: zachowania społeczne i ich uwarunkowania, sytuację interpersonalną, empatię, zachowania asertywne, agresywne i uległe, postawy, stereotypy, uprzedzenia, stres i radzenie sobie z nim, porozumiewanie się ludzi w instytucjach, reguły współdziałania, procesy komunikowania się, bariery w komunikowaniu się, media i ich wpływ wychowawczy, style komunikowania się uczniów i nauczyciela, bariery w komunikowaniu się w klasie, różne formy komunikacji – autoprezentację, aktywne słuchanie, efektywne nadawanie, komunikację niewerbalną, porozumiewanie się emocjonalne w klasie, porozumiewanie się w sytuacjach konfliktowych;

B.1.W4. proces uczenia się: modele uczenia się, w tym koncepcje klasyczne i współczesne ujęcia w oparciu o wyniki badań neuropsychologicznych, metody i techniki uczenia się z uwzględnieniem rozwijania

metapoznania, trudności w uczeniu się, ich przyczyny i strategie ich przezwyciężania, metody i techniki identyfikacji oraz wspomagania rozwoju uzdolnień i zainteresowań, bariery i trudności w procesie komunikowania się, techniki i metody usprawniania komunikacji z uczniem oraz między uczniami;

B.1.W5. zagadnienia autorefleksji i samorozwoju: zasoby własne w pracy nauczyciela – identyfikacja i rozwój, indywidualne strategie radzenia sobie z trudnościami, stres i nauczycielskie wypalenie zawodowe.

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

B.1.U1. obserwować procesy rozwojowe uczniów;

B.1.U2. obserwować zachowania społeczne i ich uwarunkowania;

B.1.U3. skutecznie i świadomie komunikować się;

B.1.U4. porozumieć się w sytuacji konfliktowej;

B.1.U5. rozpoznawać bariery i trudności uczniów w procesie uczenia się;

B.1.U6. identyfikować potrzeby uczniów w rozwoju uzdolnień i zainteresowań;

B.1.U7. radzić sobie ze stresem i stosować strategie radzenia sobie z trudnościami;

B.1.U8. zaplanować działania na rzecz rozwoju zawodowego na podstawie świadomej autorefleksji i informacji zwrotnej od innych osób.

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

B.1.K1. autorefleksji nad własnym rozwojem zawodowym;

B.1.K2. wykorzystania zdobytej wiedzy psychologicznej do analizy zdarzeń pedagogicznych.

B.2. Pedagogika

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

B.2.W1. system oświaty: organizację i funkcjonowanie systemu oświaty, podstawowe zagadnienia prawa oświatowego, krajowe i międzynarodowe regulacje dotyczące praw człowieka, dziecka, ucznia oraz osób z niepełnosprawnościami, znaczenie pozycji szkoły jako instytucji edukacyjnej, funkcje i cele edukacji szkolnej, modele współczesnej szkoły, pojęcie ukrytego programu szkoły, alternatywne formy edukacji, zagadnienie prawa wewnątrzszkolnego, podstawę programową w kontekście programu nauczania oraz działania wychowawczo-profilaktyczne, tematykę oceny jakości działalności szkoły lub placówki systemu oświaty;

B.2.W2. rolę nauczyciela i koncepcje pracy nauczyciela: etykę zawodową nauczyciela, nauczycielską pragmatykę zawodową – prawa i obowiązki nauczycieli, zasady odpowiedzialności prawnej opiekuna, nauczyciela, wychowawcy i za bezpieczeństwo oraz ochronę zdrowia uczniów, tematykę oceny jakości pracy nauczyciela, zasady projektowania ścieżki własnego rozwoju zawodowego, rolę początkującego nauczyciela w szkolnej rzeczywistości, uwarunkowania sukcesu w pracy nauczyciela oraz choroby związane z wykonywaniem zawodu nauczyciela;

B.2.W3. wychowanie w kontekście rozwoju: ontologiczne, aksjologiczne i antropologiczne podstawy wychowania; istotę i funkcje wychowania oraz proces wychowania, jego strukturę, właściwości i dynamikę; pomoc psychologiczno-pedagogiczną w szkole – regulacje prawne, formy i zasady udzielania wsparcia w placówkach systemu oświaty, a także znaczenie współpracy rodziny ucznia i szkoły oraz szkoły ze środowiskiem pozaszkolnym;

B.2.W4. zasady pracy opiekuńczo-wychowawczej nauczyciela: obowiązki nauczyciela jako wychowawcy klasy, metodykę pracy wychowawczej, program pracy wychowawczej, style kierowania klasą, ład i dyscyplinę, poszanowanie godności dziecka, ucznia lub wychowanka, różnicowanie, indywidualizację i personalizację pracy z uczniami, funkcjonowanie klasy szkolnej jako grupy społecznej, procesy społeczne w klasie, rozwiązywanie konfliktów w klasie lub grupie wychowawczej, animowanie życia społeczno-kulturalnego klasy, wspieranie samorządności i autonomii uczniów, rozwijanie u dzieci, uczniów lub wychowanków kompetencji komunikacyjnych i umiejętności społecznych niezbędnych do nawiązywania poprawnych relacji; pojęcia integracji i inkluzji; sytuację dziecka z niepełnosprawnością fizyczną i intelektualną w szkole ogólnodostępnej, problemy dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu i ich funkcjonowanie, problemy dzieci zaniedbanych i pozbawionych opieki oraz szkolną sytuację dzieci z doświadczeniem migracyjnym; problematykę dziecka w sytuacji kryzysowej lub traumatycznej; zagrożenia dzieci i młodzieży: zjawiska agresji i przemocy, w tym agresji elektronicznej, oraz uzależnień, w tym od środków psychoaktywnych i komputera, a także zagadnienia związane z grupami nieformalnymi, podkulturami młodzieżowymi i sektami;

B.2.W5. sytuację uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi: specjalne potrzeby edukacyjne uczniów i ich uwarunkowania (zakres diagnozy funkcjonalnej, metody i narzędzia stosowane w diagnozie), konieczność dostosowywania procesu kształcenia do specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów (projektowanie wsparcia,

konstruowanie indywidualnych programów) oraz tematykę oceny skuteczności wsparcia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;

B.2.W6. zasady pracy z uczniem z trudnościami w uczeniu się; przyczyny i przejawy trudności w uczeniu się, zapobieganie trudnościom w uczeniu się i ich wczesne wykrywanie, specyficzne trudności w uczeniu się – dysleksja, dysgrafia, dysortografia i dyskalkulia oraz trudności w uczeniu się wynikające z dysfunkcji sfery percepcyjno-motorycznej oraz zaburzeń rozwoju zdolności, w tym językowych i arytmetycznych, i sposoby ich przewycięzania; zasady dokonywania diagnozy nauczycielskiej i techniki diagnostyczne w pedagogice;

B.2.W7. doradztwo zawodowe: wspomaganie ucznia w projektowaniu ścieżki edukacyjno- -zawodowej, metody i techniki określania potencjału ucznia oraz potrzebę przygotowania uczniów do uczenia się przez całe życie.

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

B.2.U1. wybrać program nauczania zgodny z wymaganiami podstawy programowej i dostosować go do potrzeb edukacyjnych uczniów;

B.2.U2. zaprojektować ścieżkę własnego rozwoju zawodowego;

B.2.U3. formułować oceny etyczne związane z wykonywaniem zawodu nauczyciela;

B.2.U4. nawiązywać współpracę z nauczycielami oraz ze środowiskiem pozaszkolnym;

B.2.U5. rozpoznawać sytuację zagrożeń i uzależnień uczniów;

B.2.U6. zdiagnozować potrzeby edukacyjne ucznia i zaprojektować dla niego odpowiednie wsparcie;

B.2.U7. określić przybliżony potencjał ucznia i doradzić mu ścieżkę rozwoju.

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

B.2.K1. okazywania empatii uczniom oraz zapewniania im wsparcia i pomocy;

B.2.K2. profesjonalnego rozwiązywania konfliktów w klasie szkolnej lub grupie wychowawczej;

B.2.K3. samodzielnego pogłębiania wiedzy pedagogicznej;

B.2.K4. współpracy z nauczycielami i specjalistami w celu doskonalenia swojego warsztatu pracy.

B.3. Praktyki zawodowe

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

B.3.W1. zadania charakterystyczne dla szkoły lub placówki systemu oświaty oraz środowisko, w jakim one działają;

B.3.W2. organizację, statut i plan pracy szkoły, program wychowawczo-profilaktyczny oraz program realizacji doradztwa zawodowego;

B.3.W3. zasady zapewniania bezpieczeństwa uczniom w szkole i poza nią.

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

B.3.U1. wyciągać wnioski z obserwacji pracy wychowawcy klasy, jego interakcji z uczniami oraz sposobu, w jaki planuje i przeprowadza zajęcia wychowawcze;

B.3.U2. wyciągać wnioski z obserwacji sposobu integracji działań opiekuńczo-wychowawczych i dydaktycznych przez nauczycieli przedmiotów;

B.3.U3. wyciągać wnioski, w miarę możliwości, z bezpośredniej obserwacji pracy rady pedagogicznej i zespołu wychowawców klas;

B.3.U4. wyciągać wnioski z bezpośredniej obserwacji pozalekcyjnych działań opiekuńczo- -wychowawczych nauczycieli, w tym podczas dyżurów na przerwach międzylekcyjnych i zorganizowanych wyjść grup uczniowskich;

B.3.U5. zaplanować i przeprowadzić zajęcia wychowawcze pod nadzorem opiekuna praktyk zawodowych;

B.3.U6. analizować, przy pomocy opiekuna praktyk zawodowych oraz nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia w zakresie przygotowania psychologiczno-pedagogicznego, sytuacje i zdarzenia pedagogiczne zaobserwowane lub doświadczane w czasie praktyk.

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

B.3.K1. skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych i z nauczycielami w celu poszerzania swojej wiedzy.

C. Podstawy dydaktyki i emisja głosu

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

C.W1. usytuowanie dydaktyki w zakresie pedagogiki, a także przedmiot i zadania współczesnej dydaktyki oraz relację dydaktyki ogólnej do dydaktyk szczegółowych;

C.W2. zagadnienie klasy szkolnej jako środowiska edukacyjnego: style kierowania klasą, problem ładu i dyscypliny, procesy społeczne w klasie, integrację klasy szkolnej, tworzenie środowiska sprzyjającego postępom w nauce oraz sposób nauczania w klasie zróżnicowanej pod względem poznawczym, kulturowym, statusu społecznego lub materialnego;

C.W3. współczesne koncepcje nauczania i cele kształcenia – źródła, sposoby ich formułowania oraz ich rodzaje; zasady dydaktyki, metody nauczania, treści nauczania i organizację procesu kształcenia oraz pracy uczniów;

C.W4. zagadnienie lekcji jako jednostki dydaktycznej oraz jej budowę, modele lekcji i sztukę prowadzenia lekcji, a także style i techniki pracy z uczniami; interakcje w klasie; środki dydaktyczne;

C.W5. konieczność projektowania działań edukacyjnych dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb i możliwości uczniów, w szczególności możliwości psychofizycznych oraz tempa uczenia się, a także potrzebę i sposoby wyrównywania szans edukacyjnych, znaczenie odkrywania oraz rozwijania predyspozycji i uzdolnień oraz zagadnienia związane z przygotowaniem uczniów do udziału w konkursach i olimpiadach przedmiotowych; autonomię dydaktyczną nauczyciela;

C.W6. sposoby i znaczenie oceniania osiągnięć szkolnych uczniów: ocenianie kształtujące w kontekście efektywności nauczania, wewnątrzszkolny system oceniania, rodzaje i sposoby przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów zewnętrznych; tematykę oceny efektywności dydaktycznej nauczyciela i jakości działalności szkoły oraz edukacyjną wartość dodaną;

C.W7. znaczenie języka jako narzędzia pracy nauczyciela: problematykę pracy z uczniami z ograniczoną znajomością języka polskiego lub zaburzeniami komunikacji językowej, metody porozumiewania się w celach dydaktycznych – sztukę wykładania i zadawania pytań, sposoby zwiększania aktywności komunikacyjnej uczniów, praktyczne aspekty wystąpień publicznych – poprawność językową, etykę języka, etykietę korespondencji tradycyjnej i elektronicznej oraz zagadnienia związane z emisją głosu – budowę, działanie i ochronę narządu mowy i zasady emisji głosu.

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

C.U1. zidentyfikować potrzeby dostosowania metod pracy do klasy zróżnicowanej pod względem poznawczym, kulturowym, statusu społecznego lub materialnego;

C.U2. zaprojektować działania służące integracji klasy szkolnej;

C.U3. dobierać metody nauczania do nauczanych treści i zorganizować pracę uczniów;

C.U4. wybrać model lekcji i zaprojektować jej strukturę;

C.U5. zaplanować pracę z uczniem zdolnym, przygotowującą go do udziału w konkursie przedmiotowym lub współzawodnictwie sportowym;

C.U6. dokonać oceny pracy ucznia i zaprezentować ją w formie oceny kształtującej;

C.U7. posługiwać się zgodnie z zasadami aparatem emisji głosu;

C.U8. poprawnie posługiwać się językiem polskim.

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

C.K1. twórczego poszukiwania najlepszych rozwiązań dydaktycznych sprzyjających postępom uczniów;

C.K2. skutecznego korygowania swoich błędów językowych i doskonalenia aparatu emisji głosu.

D. Przygotowanie dydaktyczne do nauczania pierwszego przedmiotu

D.1. Dydaktyka przedmiotu nauczania

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

D.1.W1. miejsce danego przedmiotu lub rodzaju zajęć w ramowych planach nauczania na poszczególnych etapach edukacyjnych;

D.1.W2. podstawę programową danego przedmiotu, cele kształcenia i treści nauczania przedmiotu lub prowadzonych zajęć na poszczególnych etapach edukacyjnych, przedmiot lub rodzaj zajęć w kontekście wcześniejszego i dalszego kształcenia, strukturę wiedzy w zakresie przedmiotu nauczania lub prowadzonych zajęć oraz kompetencje kluczowe i ich kształtowanie w ramach nauczania przedmiotu lub prowadzenia zajęć;

D.1.W3. integrację wewnątrz- i międzyprzedmiotową; zagadnienia związane z programem nauczania – tworzenie i modyfikację, analizę, ocenę, dobór i zatwierdzanie oraz zasady projektowania procesu kształcenia oraz rozkładu materiału;

D.1.W4. kompetencje merytoryczne, dydaktyczne i wychowawcze nauczyciela, w tym potrzebę zawodowego rozwoju, także z wykorzystaniem technologii informacyjno-komunikacyjnej, oraz dostosowywania sposobu komunikowania się do poziomu rozwoju uczniów i stymulowania aktywności poznawczej uczniów, w tym

kreowania sytuacji dydaktycznych; znaczenie autorytetu nauczyciela oraz zasady interakcji ucznia i nauczyciela w toku lekcji; moderowanie interakcji między uczniami; rolę nauczyciela jako popularyzatora wiedzy oraz znaczenie współpracy nauczyciela w procesie dydaktycznym z rodzicami lub opiekunami uczniów, pracownikami szkoły i środowiskiem pozaszkolnym;

D.1.W5. konwencjonalne i niekonwencjonalne metody nauczania, w tym metody aktywizujące i metodę projektów, proces uczenia się przez działanie, odkrywanie lub dociekanie naukowe oraz pracę badawczą ucznia, a także zasady doboru metod nauczania typowych dla danego przedmiotu lub rodzaju zajęć;

D.1.W6. metodykę realizacji poszczególnych treści kształcenia w obrębie przedmiotu lub zajęć – rozwiązania merytoryczne i metodyczne, dobre praktyki, dostosowanie oddziaływań do potrzeb i możliwości uczniów lub grup uczniowskich o różnym potencjale i stylu uczenia się, typowe dla przedmiotu lub rodzaju zajęć błędy uczniowskie, ich rolę i sposoby wykorzystania w procesie dydaktycznym;

D.1.W7. organizację pracy w klasie szkolnej i grupach: potrzebę indywidualizacji nauczania, zagadnienie nauczania interdyscyplinarnego, formy pracy specyficzne dla danego przedmiotu lub rodzaju zajęć: wycieczki, zajęcia terenowe i laboratoryjne, doświadczenia i konkursy oraz zagadnienia związane z pracą domową;

D.1.W8. sposoby organizowania przestrzeni klasy szkolnej, z uwzględnieniem zasad projektowania uniwersalnego: środki dydaktyczne (podręczniki i pakiety edukacyjne), pomoce dydaktyczne – dobór i wykorzystanie zasobów edukacyjnych, w tym elektronicznych i obcojęzycznych, edukacyjne zastosowania mediów i technologii informacyjno-komunikacyjnej; myślenie komputacyjne w rozwiązywaniu problemów w zakresie nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć; potrzebę wyszukiwania, adaptacji i tworzenia elektronicznych zasobów edukacyjnych i projektowania multimedialnych;

D.1.W9. metody kształcenia w odniesieniu do nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć, a także znaczenie kształtowania postawy odpowiedzialnego i krytycznego wykorzystywania mediów cyfrowych oraz poszanowania praw własności intelektualnej;

D.1.W10. rolę diagnozy, kontroli i oceniania w pracy dydaktycznej; ocenianie i jego rodzaje: ocenianie bieżące, semestralne i roczne, ocenianie wewnętrzne i zewnętrzne; funkcje oceny;

D.1.W11. egzaminy kończące etap edukacyjny i sposoby konstruowania testów, sprawdzianów oraz innych narzędzi przydatnych w procesie oceniania uczniów w ramach nauczanego przedmiotu;

D.1.W12. diagnozę wstępną grupy uczniowskiej i każdego ucznia w kontekście nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć oraz sposoby wspomagania rozwoju poznawczego uczniów; potrzebę kształtowania pojęć, postaw, umiejętności praktycznych, w tym rozwiązywania problemów, i wykorzystywania wiedzy; metody i techniki skutecznego uczenia się; metody strukturyzacji wiedzy oraz konieczność powtarzania i utrwalania wiedzy i umiejętności;

D.1.W13. znaczenie rozwijania umiejętności osobistych i społeczno-emocjonalnych uczniów: potrzebę kształtowania umiejętności współpracy uczniów, w tym grupowego rozwiązywania problemów oraz budowania systemu wartości i rozwijania postaw etycznych uczniów, a także kształtowania kompetencji komunikacyjnych i nawyków kulturalnych;

D.1.W14. warsztat pracy nauczyciela; właściwe wykorzystanie czasu lekcji przez ucznia i nauczyciela; zagadnienia związane ze sprawdzaniem i ocenianiem jakości kształcenia oraz jej ewaluacją, a także z koniecznością analizy i oceny własnej pracy dydaktyczno-wychowawczej;

D.1.W15. potrzebę kształtowania u ucznia pozytywnego stosunku do nauki, rozwijania ciekawości, aktywności i samodzielności poznawczej, logicznego i krytycznego myślenia, kształtowania motywacji do uczenia się danego przedmiotu i nawyków systematycznego uczenia się, korzystania z różnych źródeł wiedzy, w tym z Internetu, oraz przygotowania ucznia do uczenia się przez całe życie przez stymulowanie go do samodzielnej pracy.

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

D.1.U1. identyfikować typowe zadania szkolne z celami kształcenia, w szczególności z wymaganiami ogólnymi podstawy programowej, oraz z kompetencjami kluczowymi;

D.1.U2. przeanalizować rozkład materiału;

D.1.U3. identyfikować powiązania treści nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć z innymi treściami nauczania;

D.1.U4. dostosować sposób komunikacji do poziomu rozwojowego uczniów;

D.1.U5. kreować sytuacje dydaktyczne służące aktywności i rozwojowi zainteresowań uczniów oraz popularyzacji wiedzy;

D.1.U6. podejmować skuteczną współpracę w procesie dydaktycznym z rodzicami lub opiekunami uczniów, pracownikami szkoły i środowiskiem pozaszkolnym;

- D.1.U7. dobierać metody pracy klasy oraz środki dydaktyczne, w tym z zakresu technologii informacyjno-komunikacyjnej, aktywizujące uczniów i uwzględniające ich zróżnicowane potrzeby edukacyjne;
- D.1.U8. merytorycznie, profesjonalnie i rzetelnie oceniać pracę uczniów wykonywaną w klasie i w domu;
- D.1.U9. skonstruować sprawdzian służący ocenie danych umiejętności uczniów;
- D.1.U10. rozpoznać typowe dla nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć błędy uczniowskie i wykorzystać je w procesie dydaktycznym;
- D.1.U11. przeprowadzić wstępną diagnozę umiejętności ucznia.

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

- D.1.K1. adaptowania metod pracy do potrzeb i różnych stylów uczenia się uczniów;
- D.1.K2. popularyzowania wiedzy wśród uczniów i w środowisku szkolnym oraz pozaszkolnym;
- D.1.K3. zachęcania uczniów do podejmowania prób badawczych oraz systematycznej aktywności fizycznej;
- D.1.K4. promowania odpowiedzialnego i krytycznego wykorzystywania mediów cyfrowych oraz poszanowania praw własności intelektualnej;
- D.1.K5. kształtowania umiejętności współpracy uczniów, w tym grupowego rozwiązywania problemów;
- D.1.K6. budowania systemu wartości i rozwijania postaw etycznych uczniów oraz kształtowania ich kompetencji komunikacyjnych i nawyków kulturalnych;
- D.1.K7. rozwijania u uczniów ciekawości, aktywności i samodzielności poznawczej oraz logicznego i krytycznego myślenia;
- D.1.K8. kształtowania nawyku systematycznego uczenia się i korzystania z różnych źródeł wiedzy, w tym z Internetu;
- D.1.K9. stymulowania uczniów do uczenia się przez całe życie przez samodzielną pracę.

D.2. Praktyki zawodowe

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

- D.2.W1. zadania dydaktyczne realizowane przez szkołę lub placówkę systemu oświaty;
- D.2.W2. sposób funkcjonowania oraz organizację pracy dydaktycznej szkoły lub placówki systemu oświaty;
- D.2.W3. rodzaje dokumentacji działalności dydaktycznej prowadzonej w szkole lub placówce systemu oświaty.

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

- D.2.U1. wyciągnąć wnioski z obserwacji pracy dydaktycznej nauczyciela, jego interakcji z uczniami oraz sposobu planowania i przeprowadzania zajęć dydaktycznych; aktywnie obserwować stosowane przez nauczyciela metody i formy pracy oraz wykorzystywane pomoce dydaktyczne, a także sposoby oceniania uczniów oraz zadawania i sprawdzania pracy domowej;
- D.2.U2. zaplanować i przeprowadzić pod nadzorem opiekuna praktyk zawodowych serię lekcji lub zajęć;
- D.2.U3. analizować, przy pomocy opiekuna praktyk zawodowych oraz nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia w zakresie przygotowania psychologiczno- -pedagogicznego, sytuacje i zdarzenia pedagogiczne zaobserwowane lub doświadczane w czasie praktyk.

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

- D.2.K1. skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych i nauczycielami w celu poszerzania swojej wiedzy dydaktycznej oraz rozwijania umiejętności wychowawczych.

Część III. Opis procesu prowadzącego do uzyskania efektów uczenia się.

Treści programowe zajęć lub grup zajęć.

Grupa Zajęć_1: Przedmioty podstawowe

Symbole efektów uczenia się:

KP_7: WG1, WG2, WG3, WG4, WG5, WG6, WG7, WG8, WG9, WG10, WK1, WK2, WK3, WK4, UW1, UW2, UW3, UW4, UW5, UK1, UK2, UK3, UO1, UO2, UU1, KK1, KK2, KK3, KO2, KO3, KR1, KR2, KR3, KR4, KR5.

Treści programowe zapewniające uzyskanie efektów uczenia się przypisanych do zajęć lub grup zajęć: statystyka, demografia historyczna, język obcy nowożytny - zajęcia

przygotowujące do specjalistycznego komunikowania się z różnymi kręgami odbiorców na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego; zajęcia warsztatowe z języka obcego – specjalistyczne zajęcia językowe o charakterze praktycznym, polegające na tłumaczeniu tekstów z zakresu nauki historycznej i tworzeniu własnych tekstów w języku obcym. W ramach modułu realizowane są także treści z **historii historiografii oraz z metodologii historii**, nauki społeczne w warsztacie historyka, technologia informacyjna z kompetencjami akademickimi, ochrona praw własności intelektualnej. Zaplanowano także zajęcia terenowe w Podlaskiem, których celem jest połączenie teorii z praktycznym wymiarem kształcenia.

Grupy Zajęć _2, 3, 4 zajęcia do wyboru, obejmują treści kształcenia przygotowujące zainteresowanych studentów do wykonywania zawodu nauczyciela (łącznie wymiar zajęć - 540 godzin dydaktycznych).

Kształcenie przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela obejmuje przygotowanie merytoryczne i przygotowanie pedagogiczne. Przygotowanie pedagogiczne obejmuje przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne i przygotowanie dydaktyczne. Przygotowanie dydaktyczne obejmuje podstawy dydaktyki i emisję głosu oraz przygotowanie dydaktyczne do nauczania przedmiotu *historia*.

Na standard przygotowania do zawodu nauczyciela składają się:

- 1) przygotowanie merytoryczne do nauczania pierwszego przedmiotu – grupa zajęć A1 (w programie odpowiadają jej grupy zajęć: 1, 5, 6, 7, 8, 9-11);
- 2) przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne – grupa zajęć B: B.1. psychologia, B.2. pedagogika, B.3. praktyka psychologiczno-pedagogiczna (w programie odpowiada jej grupa zajęć_2);
- 3) przygotowanie dydaktyczne w zakresie podstaw dydaktyki i emisji głosu – grupa zajęć C (w programie to grupa zajęć_3);
- 4) przygotowanie dydaktyczne do nauczania pierwszego przedmiotu – grupa zajęć D: D.1. dydaktyka przedmiotu, D.2. praktyka przedmiotowa (w programie - grupa zajęć_4).

Grupa Zajęć_2: Przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne

Symbole efektów uczenia się:

B.1.: W1-W5, U1-U8, K1-K2;

B.2: W1-W7, U1-U7, K1-K4;

B.3: W1-W3, U1-U6, K1.

Treści programowe zapewniające uzyskanie efektów uczenia się przypisanych do zajęć lub grup zajęć:

Pedagogika ogólna

nauka wśród innych form ludzkiego doświadczenia; przedmiot badań i system pojęciowy współczesnej pedagogiki (edukacja, wychowanie, kształcenie, nauczanie i uczenie się; specyfika nauk społecznych; związek teorii pedagogicznej z praktyką edukacyjną; klasyfikacje nauk pedagogicznych; interakcje pedagogiki z naukami pomocniczymi; współczesne rozumienie humanizmu - świat humanistyczny i zadania edukacji humanistycznej; wychowanie

– pojęcie, znaczenia, dylematy; filozoficzne podstawy edukacji, alternatywne formy edukacji; krytyczne podejście do procesów edukacyjnych, pojęcie ukrytego programu szkoły;

Teoria wychowania

wychowanie w kontekście rozwoju: ontologiczne, aksjologiczne i antropologiczne podstawy wychowania; istotę i funkcje wychowania oraz proces wychowania, jego strukturę, właściwości i dynamikę; obowiązki nauczyciela jako wychowawcy klasy, metodyka pracy wychowawczej, program pracy wychowawczej, style kierowania klasą, ład i dyscyplinę, poszanowanie godności dziecka, ucznia lub wychowanka; rola nauczyciela i koncepcje pracy nauczyciela: etykę zawodową nauczyciela, nauczycielską pragmatykę zawodową – prawa i obowiązki nauczycieli, zasady odpowiedzialności prawnej opiekuna, nauczyciela, wychowawcy i za bezpieczeństwo oraz ochronę zdrowia uczniów, tematykę oceny jakości pracy nauczyciela, zasady projektowania ścieżki własnego rozwoju zawodowego, rolę początkującego nauczyciela w szkolnej rzeczywistości, uwarunkowania sukcesu w pracy nauczyciela oraz choroby związane z wykonywaniem zawodu nauczyciela;

Diagnostyka pedagogiczna

diagnoza pedagogiczna - schemat procesu poznania diagnostycznego, podstawowe zasady diagnozy pedagogicznej, diagnoza środowiskowa; metody i techniki diagnozowania; diagnoza potrzeb opiekuńczych; diagnoza społeczna; diagnoza nieprzystosowania społecznego; diagnoza trudności szkolnych; diagnoza sytuacji społecznej w klasie szkolnej; błędy wychowawcze – problem środowiska rodzinnego i szkolnego; rozpoznawanie problemów dzieci zaniedbanych i pozbawionych opieki oraz szkolnej sytuacji dzieci z doświadczeniem migracyjnym; problematyka dziecka w sytuacji kryzysowej lub traumatycznej; pomoc psychologiczno-pedagogiczną w szkole – regulacje prawne, formy i zasady udzielania wsparcia w placówkach systemu oświaty, a także znaczenie współpracy rodziny ucznia i szkoły oraz szkoły ze środowiskiem pozaszkolnym;

System oświaty i prawo oświatowe

system oświaty: organizację i funkcjonowanie systemu oświaty, podstawowe zagadnienia prawa oświatowego, krajowe i międzynarodowe regulacje dotyczące praw człowieka, dziecka, ucznia oraz osób z niepełnosprawnościami, znaczenie pozycji szkoły jako instytucji edukacyjnej, funkcje i cele edukacji szkolnej, modele współczesnej szkoły, zagadnienie prawa wewnątrzszkolnego, podstawę programową w kontekście programu nauczania oraz działania wychowawczo-profilaktyczne, tematykę oceny jakości działalności szkoły lub placówki systemu oświaty;

Podstawy psychologii ogólnej

podstawowe pojęcia psychologii: procesy poznawcze, spostrzeganie, odbiór i przetwarzanie informacji, mowę i język, myślenie i rozumowanie, uczenie się i pamięć, rolę uwagi, emocje i motywacje w procesach regulacji zachowania, zdolności i uzdolnienia, psychologię różnic indywidualnych – różnice w zakresie inteligencji, temperamentu, osobowości i stylu poznawczego; proces uczenia się: modele uczenia się, w tym koncepcje klasyczne i współczesne ujęcia w oparciu o wyniki badań neuropsychologicznych, metody i techniki uczenia się z uwzględnieniem rozwijania metapoznania, trudności w uczeniu się, ich przyczyny i strategie ich przewyciężania,

Psychologia rozwojowa

proces rozwoju ucznia w okresie dzieciństwa, adolescencji i wczesnej dorosłości: rozwój fizyczny, motoryczny i psychoseksualny, rozwój procesów poznawczych (myślenie, mowa, spostrzeganie, uwaga i pamięć), rozwój społeczno-emocjonalny i moralny, zmiany fizyczne i psychiczne w okresie dojrzewania, rozwój wybranych funkcji psychicznych, normę rozwojową, rozwój i kształtowanie osobowości, rozwój w kontekście wychowania, zaburzenia w rozwoju podstawowych procesów psychicznych, teorie integralnego rozwoju ucznia, dysharmonie i zaburzenia rozwojowe u uczniów, zaburzenia zachowania, zagadnienia: nieśmiałości i nadpobudliwości, szczególnych uzdolnień, zaburzeń funkcjonowania w okresie dorastania, obniżenia nastroju, depresji, krystalizowania się tożsamości, dorosłości, identyfikacji z nowymi rolami społecznymi, a także kształtowania się stylu życia; indywidualne strategie nauczycieli radzenia sobie z trudnościami, stres i nauczycielskie wypalenie zawodowe. metody i techniki identyfikacji oraz wspomagania rozwoju uzdolnień i zainteresowań,

Psychologia społeczna

teorię spostrzegania społecznego i komunikacji: zachowania społeczne i ich uwarunkowania, sytuację interpersonalną, empatię, zachowania asertywne, agresywne i uległe, postawy, stereotypy, uprzedzenia, stres i radzenie sobie z nim, porozumiewanie się ludzi w instytucjach, reguły współdziałania, procesy komunikowania się, bariery w komunikowaniu się, media i ich wpływ wychowawczy, style komunikowania się uczniów i nauczyciela, bariery w komunikowaniu się w klasie,;

Warsztat diagnozy psychopedagogicznej

Rozpoznawanie procesów rozwojowych uczniów; obserwowanie zachowań społecznych i ich uwarunkowań; rozpoznawanie sytuacji zagrożeń i uzależnień uczniów; diagnozowanie potrzeb edukacyjnych ucznia i zaprojektowanie dla niego odpowiedniego wsparcia; diagnoza wstępna grupy uczniowskiej i każdego ucznia w kontekście nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć oraz sposoby wspomagania rozwoju poznawczego uczniów;

Warsztaty komunikacji interpersonalnej

różne formy komunikacji – autoprezentację, aktywne słuchanie, efektywne nadawanie, komunikację niewerbalną, porozumiewanie się emocjonalne w klasie, porozumiewanie się w sytuacjach konfliktowych; bariery i trudności w procesie komunikowania się, techniki i metody usprawniania komunikacji z uczniem oraz między uczniami; nawiązywanie współpracy z nauczycielami oraz ze środowiskiem pozaszkolnym

Trening kreatywności

teorie i poziomy twórczości, podejścia do wyjaśniania fenomenu twórczości w psychologii i pedagogice twórczości. twórczość w szkole - cechy dotychczasowych podejść. diagnoza potencjału twórczego uczniów - metody badań. metody rozwijania kompetencji twórczych uczniów. kompetencje twórcze nauczycieli.

Praktyka psychologiczno-pedagogiczna

W ramach grupy zajęć 2 dwie trzecie godzin zajęć jest realizowanych w formie wykładów i ćwiczeń. Pozostałe godziny zajęć są zintegrowane z realizacją praktyk zawodowych, których łączna liczba wynosi 30 godzin dydaktycznych (1 pkt. ECTS).

Grupa Zajęć_3: Podstawy dydaktyki i emisja głosu

Symbole efektów uczenia się:

C.:W1-W7, U1-U8, K1-K2.

Treści programowe zapewniające uzyskanie efektów uczenia się przypisanych do zajęć lub grup zajęć:

Podstawy dydaktyki

usytuowanie dydaktyki w zakresie pedagogiki, a także przedmiot i zadania współczesnej dydaktyki oraz relację dydaktyki ogólnej do dydaktyk szczegółowych; zagadnienie klasy szkolnej jako środowiska edukacyjnego: style kierowania klasą, problem ładu i dyscypliny, procesy społeczne w klasie, integrację klasy szkolnej, tworzenie środowiska sprzyjającego postępom w nauce oraz sposób nauczania w klasie zróżnicowanej pod względem poznawczym, kulturowym, statusu społecznego lub materialnego; współczesne koncepcje nauczania i cele kształcenia – źródła, sposoby ich formułowania oraz ich rodzaje; zasady dydaktyki, metody nauczania, treści nauczania i organizację procesu kształcenia oraz pracy uczniów; zagadnienie lekcji jako jednostki dydaktycznej oraz jej budowę, modele lekcji i sztukę prowadzenia lekcji, a także style i techniki pracy z uczniami; interakcje w klasie; środki dydaktyczne;

Emisja głosu

zagadnienia związane z emisją głosu – budowę, działanie i ochronę narządu mowy i zasady emisji głosu; posługiwanie się aparatem emisji głosu zgodnie z zasadami; skuteczne korygowanie błędów językowych i doskonalenie aparatu emisji głosu nauczyciela; problematykę pracy z uczniami z ograniczoną znajomością języka polskiego lub zaburzeniami komunikacji językowej; znaczenie języka jako narzędzia pracy nauczyciela: metody porozumiewania się w celach dydaktycznych – sztukę wykładania i zadawania pytań, sposoby zwiększania aktywności komunikacyjnej uczniów, praktyczne aspekty wystąpień publicznych – poprawność językową, etykę języka, etykietę korespondencji tradycyjnej i elektronicznej; poprawne posługiwanie się językiem polskim.

Grupa Zajęć_4: Edukacja historyczna w szkole:

Symbole efektów uczenia się:

D.1.: W1-W15, U1-U11, K1-K9;

D.2.: W1-W3, U1-U3, K1.

Treści programowe zapewniające uzyskanie efektów uczenia się przypisanych do zajęć lub grup zajęć:

Dydaktyka historii

treści nauczania i typowe trudności uczniów związane z ich opanowaniem; cele, formy organizacyjne i metody nauczania oraz doboru efektywnych środków dydaktycznych (w tym zasobów internetowych), wspomagających nauczanie przedmiotu, z uwzględnieniem zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych uczniów; źródła historyczne; struktura i typy lekcji;

pozalekcyjne i pozaszkolne formy edukacji historycznej; ocenianie; programy nauczania; planowanie pracy dydaktycznej; indywidualizacja nauczania; współpraca z rodzicami. W ramach zajęć grupy D uwzględnia się specyfikę szkolnego przedmiotu *historia*.

Praktyki przedmiotowe /Laboratoria, Zajęcia terenowe/

Celem praktyk, których łączna liczba godzin wynosi 120 (8 pkt. ECTS), jest zdobywanie doświadczenia związanego z pracą dydaktyczno-wychowawczą nauczyciela i konfrontowanie nabytej wiedzy z zakresu dydaktyki historii z rzeczywistością pedagogiczną. Ponieważ szkolny przedmiot *historia* jest nauczany zarówno w szkole podstawowej, jak i ponadpodstawowej, praktyki odbywają się w obu typach szkół: jako laboratoria w grupie ćwiczeniowej równoległe do zajęć teoretycznych z dydaktyki przedmiotowej oraz w trybie praktyk ciągłych, gdy student przez okres co najmniej 3 tygodni jest codziennie obecny w szkole, obserwując i prowadząc lekcje. Praktyki są skorelowane z realizacją zajęć z zakresu dydaktyki historii.

W ramach tego modułu realizowany będzie także przedmiot *Technologia informacyjna warsztacie pracy nauczyciela historii* wdrażający przyszłych nauczycieli do korzystania i stosowania w procesie dydaktycznym różnych technik komputerowych i mediów oraz *BHP w warsztacie pracy nauczyciela historii*.

Sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się w zakresie przygotowania do zawodu nauczyciela, osiągniętych przez studenta w trakcie kształcenia.

1. Weryfikacja osiągniętych efektów uczenia się wymaga zastosowania zróżnicowanych form sprawdzania, adekwatnych do kategorii wiedzy, umiejętności albo kompetencji społecznych, których dotyczą te efekty.
2. Osiągnięte efekty uczenia się w kategorii wiedzy weryfikuje się za pomocą egzaminów pisemnych w formie zadań otwartych lub zamkniętych lub egzaminów ustnych, a także w oparciu o analizę opracowanych konspektów i obserwację ich praktycznej realizacji.
3. Egzamin pisemny lub ustny jest ukierunkowany na sprawdzenie wiedzy na poziomie wyższym niż sama znajomość zagadnień i nie ogranicza się do znajomości faktów. Egzamin pisemny lub ustny w szczególności służy sprawdzeniu poziomu zrozumienia zagadnienia, umiejętności analizy i syntezy informacji oraz rozwiązywania problemów.
4. Weryfikacja osiągniętych efektów uczenia się w kategorii umiejętności wymaga bezpośredniej obserwacji studenta w czasie wykonywania działań właściwych dla danego zadania zawodowego (dydaktycznego, wychowawczego i opiekuńczego) wynikającego z roli nauczyciela.

Grupa Zajęć_5: Warsztat naukowy historyka wybranej epoki*

Symbole efektów uczenia się:

KP_7: WG1, WG2, WG3, WG4, WG6, WG7, WG8, WG10, WK2, UW1, UW2, UW3, UW4, UW5, UW6, UK1, UK3, UO2, KK1, KK2, KK3, KO1, KR1, KR4, KR5

Treści programowe zapewniające uzyskanie efektów uczenia się przypisanych do zajęć lub grup zajęć:

Moduł, który ma na celu dogłębne zapoznanie studenta z dwiema wybranymi przez niego epokami historycznymi. Stanowi podstawę merytoryczną i warsztatową do realizacji tematyki pracy dyplomowej.

**Studenci, którzy wybrali bloki przedmiotowe kształcenia do wykonywania zawodu nauczyciela, realizują tylko jedną epokę.*

Grupa Zajęć_6: Przedmioty monograficzne*

Symbole efektów uczenia się:

KP_7: WG1, WG2, WG3, WG5, WG6, WG8, WG9, WK1, WK3, UW4, UW6, KK1, KK3, KR4, KR5

Treści programowe zapewniające uzyskanie efektów uczenia się przypisanych do zajęć lub grup zajęć:

Studenci uczestniczą w przekrojowych epokowo wykładach z historii gospodarczej, historii religii, historii kultury materialnej, historii dyplomacji, historii kartografii, geografii historycznej, historii kobiet, historii geopolityki, humanistyki cyfrowej, pamięci i polityki historycznej, historii idei, historii pieniądza, historii sportu, wizualizacji historii itp.

**Studenci, którzy wybrali bloki przedmiotowe kształcenia do wykonywania zawodu nauczyciela, realizują 4 wybrane przedmioty monograficzne, pozostali – 11.*

Grupa Zajęć_7: Przedmioty fakultatywne kierunkowe

Symbole efektów uczenia się:

KP_7: WG1, WG2, WG3, WG5, WG7, WG8, WG9, UW1, UW3, UW4, UW5, UK1, UK2, UO2, KK1, KK2, KO1, KR1, KR2, KR4

Treści programowe zapewniające uzyskanie efektów uczenia się przypisanych do zajęć lub grup zajęć:

Przedmioty poszerzające wiedzę studentów o problematykę wykraczającą poza program studiów.

Grupa Zajęć_8: Przedmioty dyplomowe

Symbole efektów uczenia się:

KP_7: WG1, WG2, WG3, WG4, WG6, WG7, WG8, WG10, WK1, WK2, WK4, UW1, UW2, UW3, UW4, UW5, UW6, UK1, UK2, UK3, UO2, UU1, KK1, KK2, KK3, KO1, KO2, KO3, KR1, KR2, KR3, KR4, KR5

Treści programowe zapewniające uzyskanie efektów uczenia się przypisanych do zajęć lub grup zajęć:

Seminarium magisterskie cz. 1-4 – celem seminarium jest przygotowanie studenta do samodzielnego napisania pracy dyplomowej (magisterskiej) z zakresu zagadnień zaliczanych do obszaru problemowego historii. Uczestnicy seminarium, korzystając ze wskazówek opiekuna naukowego, formułują temat pracy, dobierają i wyszukują literaturę i źródła, opracowują strukturę pracy, a następnie przygotowują i prezentują jej kolejne rozdziały. Studenci uczą się umiejętności analizy tekstów stanowiących podstawę pracy, zgodnego z prawem ich wykorzystywania, a także krytycznej dyskusji.

Grupa Zajęć_9: **Dziedzictwo kulturowe Europy Środkowo-Wschodniej: ochrona i promocja***

Symbole efektów uczenia się:

KP_7: WG1, WG2, WG3, WG5, WG6, WG8, WG9, WK1, WK2, WK3, UW1, UW3, UW4, UW5, UO1, UO2, UU1, KK1, KK2, KO1, KO2, KO3, KR1, KR2, KR3, KR4, KR5

Treści programowe zapewniające uzyskanie efektów uczenia się przypisanych do zajęć lub grup zajęć:

Moduł tematyczny, w ramach którego realizowane są m.in. treści z zakresu struktury etniczno-wyznaniowej Europy Środkowo-Wschodniej, historii sztuki tego obszaru, turystyki historycznej, archeologii historycznej, antropologii krajobrazu, marketingu terytorialnego. W ramach modułu przewidziano zajęcia terenowe.

** Blok tematyczny do wyboru dla studentów, którzy nie realizują kształcenia przygotowującego do zawodu nauczyciela.*

Grupa Zajęć_10: **Kultura i społeczeństwo***

Symbole efektów uczenia się:

KP_7: WG1, WG2, WG3, WG5, WG6, WG8, WG10, WK1, WK2, WK3, UW1, UW3, UW4, UW5, UK1, UO2, KK1, KK2, KK3, KO1, KO2, KO3, KR1, KR2, KR3, KR4

Treści programowe zapewniające uzyskanie efektów uczenia się przypisanych do zajęć lub grup zajęć:

Moduł tematyczny, w ramach którego realizowane są m.in. treści z zakresu historii społecznej; antropologii historycznej; małżeństwa, rodziny i życia prywatnego w perspektywie historycznej; historii życia codziennego; historii seksualności; historii i narracji.

**Blok tematyczny do wyboru dla studentów, którzy nie realizują kształcenia przygotowującego do zawodu nauczyciela.*

Grupa Zajęć_11: **Historia wojskowa***

Symbole efektów uczenia się:

KP_7: WG1, WG2, WG3, WG5, WG6, WG8, WG10, WK1, UW1, UW3, UW4, UW5, UO1, UO2, KK1, KK2, KO2, KO3, KR1, KR2, KR4

Treści programowe zapewniające uzyskanie efektów uczenia się przypisanych do zajęć lub grup zajęć:

Moduł tematyczny realizujący m.in. treści kształcenia związane z przygotowaniem do badań historyczno-wojskowych, zapoznający z historią wojskową, historią techniki wojskowej. W ramach modułu przewidziano zajęcia terenowe.

** Blok tematyczny do wyboru dla studentów, którzy nie realizują kształcenia przygotowującego do zawodu nauczyciela.*

Grupa Zajęć_12: **Przedmioty uzupełniające****

Symbole efektów uczenia się:

KP_7: WG2, WG5, WK1, UW1, UW4, UW5, KK1, KR1, KR4

Treści programowe zapewniające uzyskanie efektów uczenia się przypisanych do zajęć lub grup zajęć:

1. Wstęp do badań historycznych – treści kształcenia zgodne z programem studiów I stopnia.
2. Nauki pomocnicze historii - treści kształcenia zgodne z programem studiów I stopnia.

*** Przedmioty uzupełniające dla studentów, którzy ukończyli inne niż historia studia licencjackie.*

Sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta w trakcie całego cyklu kształcenia.

Efekty uczenia się będą weryfikowane w zależności od formy zajęć (wykład, konwersatorium, ćwiczenia, laboratorium) i mogą przybrać formę egzaminu pisemnego/ustnego, zaliczenia pisemnego, kolokwium. Oceniana będzie także aktywność, efekty pracy zespołowej, referaty, prezentacje.

Warunki ukończenia studiów oraz uzyskiwany tytuł zawodowy.

Warunkiem ukończenia studiów jest zrealizowanie programu studiów, uzyskanie co najmniej 120 punktów ECTS, przygotowanie pracy dyplomowej oraz zdanie egzaminu dyplomowego.

Absolwent uzyskuje tytuł zawodowy magistra historii.

Absolwent, który w trakcie studiów, oprócz wymienionego wyżej kształcenia kierunkowego, zrealizuje moduły kształcenia nauczycielskiego (grupy zajęć: 2, 3, 4) i osiągnie co najmniej 120 punktów ECTS, uzyskuje tytuł zawodowy magistra historii oraz uprawnienia do wykonywania zawodu nauczyciela historii.

Harmonogram realizacji programu studiów.

forma studiów: stacjonarne

obowiązuje od r.a. 2021/2022

zaopiniowany przez RW Historii i Stosunków Międzynarodowych 12.03.2020 r.
zmiany zaopiniowane na RW HiSM 18.02.2021 i 18.03.2021 r.

L.P.	NAZWA GRUPY ZAJĘĆ/ NAZWA ZAJĘĆ	KOD ZAJĘĆ USOS	punkty ECTS	Egzamin po semestrze	Zaliczenie po semestrze	Liczba godzin zajęć								I rok		II rok		Punkty ECTS uzyskiwane w ramach zajęć:									
						RAZEM	WYKŁADY	ĆWICZENIA	KONWERSATORIA	LABORATORIA	LEKTORATY	SEMINARIA/PROSEMINARIA	ZAJĘCIA TERENOWE	1 sem.	2 sem.	3 sem.	4 sem.										
														WYKŁADY	Ć/K/L/LEK/SiP/ZT	WYKŁADY	Ć/K/L/LEK/SiP/ZT	WYKŁADY	Ć/K/L/LEK/SiP/ZT	WYKŁADY	Ć/K/L/LEK/SiP/ZT						
Grupa Zajęć 1 Przedmioty podstawowe																											
1	Statystyka	350-HS2-2ST	4		3	30			30								30							2			
2	Demografia historyczna	350-HS2-2DH	4		3	30			30								30						2	4	4		
3	Język obcy nowożytny	350-HS2-1IAN,1JRO,1UNIE,...	6	1	1	30					30											6	3				
4	Zajęcia warsztatowe z języka obcego	350-HS2-1WA,1WJR,1WJN,...	4		2	30					30			30								4	2		4		
5	Nauki społeczne w warsztacie historyka	350-HS2-2NSWH	4		4	30	30												30				1,8	4			
6	Historia historiografii	350-HS2-C451C45	3		1	30			30				30										4		8		
7	Metodologia historii	350-HS2-1MH	5	1		30	30					30															
8	Technologia informacyjna i kompetencje akademickie	350-HS2-1TIKA	4		1	30			30				30										2				
9	Ochrona praw własności intelektualnej	350-HS2-1OPWI	1		1	15	15					15											0,8				
10	Zajęcia terenowe kierunkowe (Podlaskie)	350-HS2-1ZTP	2		2	15								15				15					2		2		
RAZEM			37			270	75		120		60		15	45	90		45		60	30		10		8	18		
Grupa Zajęć 2 Przygotowanie pedagogiczno-psychologiczne*** moduł dla kandydatów do zawodu nauczyciela historii																											
11	Pedagogika ogólna	350-HS2-1PO	1	1	1	20	10	10					10	10								1	0,6				
12	System oświaty i prawo oświatowe	350-HS2-2SOPO	1		3	10		10											10			1	0,3				
13	Teoria wychowania	350-HS2-2TW	1	3	3	30	15	15										15	15			1	0,8				
14	Diagnostyka pedagogiczna	350-HS2-1DP	1		2	15		15									15					1	0,5				
15	Warsztat diagnozy psychopedagogicznej	350-HS2-1WDP	1		2	15			15								15					1	0,5				
16	Podstawy psychologii ogólnej	350-HS2-1PPO	1		1	15	15					15										1	0,5				
17	Psychologia rozwojowa	350-HS2-1PR	1	1	1	30	15	15				15	15									1	0,8				
18	Psychologia społeczna	350-HS2-2PS	1		3	15		15											15			1	0,5				
19	Warsztaty komunikacji interpersonalnej	350-HS2-1WKI	1		2	15			15								15					1	0,5				
20	Trening kreatywności	350-HS2-1TK	1		2	15			15								15					1	0,5				
21	Praktyka psychologiczno-pedagogiczna	350-HS2-1PPP	1		2	30											30					1	0,8				
RAZEM			11			210	55	80		45		30	40	25		90	15	40			11						

Grupa Zajęć 8 Przedmioty dyplomowe																						
53	Seminarium magisterskie cz. 1	350-HS2-1SM1	4		1	30					30			30				4	1,8	4		
54	Seminarium magisterskie cz. 2	350-HS2-1SM2	4		2	30					30							4	1,8	4		
55	Seminarium magisterskie cz. 3	350-HS2-2SM3	4		3	30								30				4	2,6	4		
56	Seminarium magisterskie cz. 4	350-HS2-2SM4	4		4	30					30						30	4	2,6	4		
57	Przygotowanie do egzaminu dyplomowego	350-HS2-2PDE	14															14		14		
RAZEM			30			120					120			30		30		30	30	30		
Bloki tematyczne do wyboru (1 z 3) - realizują studenci, którzy nie wybierają ścieżki kształcenia pedagogicznego																						
Grupa Zajęć 9 Dziedzictwo kulturowe Europy Środkowo-Wschodniej: ochrona i promocja																						
58	Struktura etniczno-wyznaniowa Europy Środkowo-Wschodniej	350-HS2-2SEW	2	3		30	30										30		2	1	2	
59	Dziedzictwo kulturowe regionów Europy Środkowo-Wschodniej	350-HS2-2DKR	2	3		30	30										30		2	1	2	
60	Historia sztuki Europy Środkowo-Wschodniej	350-HS2-2HS	1		3	15			15								15		1	0,5	1	
61	Turystyka historyczna	350-HS2-2TH	1		3	15	15										15		1	0,5	1	
62	Archeologia historyczna	350-HS2-2ARH	1		4	15	15											15		1	0,5	1
63	Antropologia krajobrazu	350-HS2-2ANK	1		4	15			15									15		1	0,5	1
64	Metody badań i dokumentacji zabytków	350-HS2-2MBDZ	1		4	15			15									15		1	0,5	1
65	Marketing terytorialny	350-HS2-2MT	1		4	15			15									15		1	0,5	1
66	Zajęcia terenowe (EŚ-W)	350-HS2-2ZT	1		4	30												30		1	2	1
RAZEM			11			180	90		60								75	15	15	75	11	11
Grupa Zajęć 10 Kultura i społeczeństwo																						
67	Wprowadzenie do historii społecznej	350-HS2-2WHS	2		3	30			30									30		2	1	2
68	Antropologia historyczna	350-HS2-2ANH	1		3	30			30									30		1	0,8	1
69	Małżeństwo, rodzina i życie prywatne w perspektywie historycznej	350-HS2-2MRZ	1		3	30			30									30		1	0,8	1
70	Historia życia codziennego	350-HS2-2HZC	1		4	30			30									30		1	0,8	1
71	Historia seksualności	350-HS2-2HS	3		4	30	30											30		3	1,8	3
72	Historia i narracja	350-HS2-2HIN	3		4	30	30											30		3	1,8	3
RAZEM			11			180	60		120								90	60	30	11		11
Grupa Zajęć 11 Historia wojskowa																						
73	Warsztat badań historyka wojskowości	350-HS2-2BHW	2		3	30			30									30		2	1	2
74	Historia sztuki wojennej	350-HS2-2WH19	1		3	30			30									30		1	0,8	1
75	Typologia konfliktów zbrojnych	350-HS2-2HW20	1		3	30			30									30		1	0,8	1
76	Historia techniki wojskowej	350-HS2-2HTW	3		4	30	30											30		3	1,8	3
77	Metody analizy źródeł historyczno-wojskowych	350-HS2-2MAZ	2		4	15	15											15		3	1,8	3
78	Język i terminologia wojskowa	350-HS2-2JTW	1		4	15	15											15				
79	Zajęcia terenowe (HW)	350-HS2-2ZTW	1		4	30												30		1	0,8	1
RAZEM			11			180	60		90								90	60	30	11		11

Grupa Zajęć 12 Przedmioty uzupełniające - obowiązkowe dla studentów, którzy nie są absolwentami studiów pierwszego stopnia na kierunku historia

80	Wstęp do badań historycznych	350-HS2-1WBH	4		1	30	30														1,8				
81	Nauki pomocnicze w warsztacie historyka	350-HS2-1NPWH	4		1	30			30												1,8				
RAZEM			8			60	30		30																
OGÓLEM wariant programu A: naukowy			120			1140	555		360		60	120	45	195	120	120	195	90	180	150	90	87		8	101
OGÓLEM wariant programu B: nauczycielski			120			1200	375	215	220	85	60	120	125	145	145	65	290	90	245	75	145	90		8	87

A: liczba egz./zal.	4	8		11		9	3	6
B: liczba egz./zal.	5	9	1	13	1	11	2	5

* liczbę punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych, nie mniejszą niż 5 punktów ECTS – w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne.

Procentowy udział liczby punktów ECTS każdej z dyscyplin, do których jest przyporządkowany kierunek studiów, w liczbie punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów, ze wskazaniem dyscypliny wiodącej.	dyscyplina historia 100%
Procentowy udział liczby punktów ECTS w ramach zajęć do wyboru w liczbie punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów, w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów. (wariant programu A: naukowy)	73%
Procentowy udział liczby punktów ECTS w ramach zajęć do wyboru w liczbie punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów, w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów. (wariant programu B: nauczycielski)	75%
Procentowy udział liczby punktów ECTS w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów w liczbie punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów, w wymiarze nie mniejszym niż 50% liczby punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów. (wariant programu A:naukowy)	51%
Procentowy udział liczby punktów ECTS w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów w liczbie punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów, w wymiarze nie mniejszym niż 50% liczby punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów. (wariant programu B:nauczycielski)	51%
Dla studiów o profilu ogólnoakademickim – procentowy udział liczby punktów ECTS w ramach zajęć związanych z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów w liczbie punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów, w wymiarze większym niż 50% liczby punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów.(wariant programu A: naukowy)	84%
Dla studiów o profilu ogólnoakademickim – procentowy udział liczby punktów ECTS w ramach zajęć związanych z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów w liczbie punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów, w wymiarze większym niż 50% liczby punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów.(wariant programu A: nauczycielski)	73%
Dla studiów o profilu praktycznym – procentowy udział liczby punktów ECTS w ramach zajęć kształtujących umiejętności praktyczne w liczbie punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów, w wymiarze większym niż 50% liczby punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów.	